

SENDA

BALANÇ MILITANT

Elaborat i maquetat per la Federació Estudiantil Llibertària
A Barcelona durant l'hivern de 2023-24

SUPERAR EL PASSAT PER CONSTRUIR EL FUTUR

"Al món actual, la crítica radical del món modern ha de tenir per objecte i objectiu la totalitat. Aquesta crítica ha de contenir, sigui quin sigui el seu passat real, el que efectivament és i les perspectives de la seva transformació. Per poder dir tota la veritat del món actual i, a fortiori, per formular el projecte de la seva subversió total, ha de ser capaç de revelar tota la seva història amagada, és a dir, mirar d'un mode totalment desmitificat i fonamentalment crític, la història de tot el moviment revolucionari internacional -inaugurat fa més d'un segle per el proletariat dels països occidentals-, els seus fracassos i les seves victòries. Hi ha derrotes que són victòries i victòries més vergonyoses que derrotes."

-Internacional Situacionista, De la misèria en el món estudiantil

L'estiu del 2022, dins d'un clima de debat ideològic i polític respecte la fi del cicle del Procés Independentista i del 15-M, la FEL vam veure necessària la crítica-autocrítica de la nostra activitat orgànica anterior. La FEL va néixer el 2014 i aquest any farà 10 anys de la seva fundació. Aquesta crítica s'ha realitzat per diversos canals i ha tingut diversos efectes, però aquest que està en les teves mans és el Senda.

El Senda és el nom que rebia la revista teòrica federal de la FEL durant el 2017. utilitzant aquest nom honorem la intenció i treball de les nostres camarades per crear un òrgan de difusió de discurs i teoria. Aquest Senda, el més modern, és el bolcatge de l'autocrítica interna que s'ha realitzat en diversos articles interns, destinats a fer un balanç de la pràctica orgànica de la Federació Estudiantil Llibertària. Aquests articles interns es responien l'un a l'altre, generant un clima de debat i de contraposició de perspectiva, similar al realitzat al Endnotes 1 entre Troploin i Theorie Communiste. Aquest article és el bolcatge de tots els balanços i experiències plasmades en els articles interns, i intenta des d'aquesta sumatòria expressar tots els aprenentatges que ha portat aquesta dècada per fer-los profitosos per a la nostra classe. Fem un petit pas per a la regeneració del procés revolucionari que ha d'abolir la nostra classe.

El primer punt de balanç, des del qual parteixen la resta, és que ens trobem en un cicle polític nou, amb el cicle vell mort i els seus supòsits faltats de base actual. La pedra angular del certificat de mort d'aquest

cicle és la fi del Procés d'Independència de Catalunya com a expressió local de la fi del cicle d'efectivitat dels moviments socialistes d'alliberament nacional. A fi d'això cal criticar la nostra actuació el cicle passat, la nostra incapacitat d'articular un internacionalisme coherent més enllà dels tòpics aplicats per la força respecte l'alliberament nacional, així com construir una trinxera de lluita pròpia per a la nostra classe, és a dir, assolir i mantenir la independència de classe respecte els moviments contraris als interessos d'aquesta.

Com a punt principal a criticar del cicle del Procés, i com culpable de la seva mort, cal reconèixer l'absoluta manca de lideratge estratègic per part de la classe treballadora. Les organitzacions revolucionàries vam ser abocades a la lluita sota els tempos, consignes, direccions i en els camps de batalla que triava la burgesia nostrada. El camp més radical i més escèptic respecte l'alliberament nacional sovint ens trobàvem agrupadis sota la sots-direcció de l'ala pseudo-radical de la social-democràcia.

Això es mostrava en la nostra realitat estudiantil en la incapacitat de preparar cap acció fora del marc de la lluita nacionalista. Això ve donat, a més a més, per l'hegemonia del SEPC, que s'erigia en direcció estratègica de les lluites estudiantils i receptacle de tots els outputs positius d'aquesta. Les forces que ens volíem determinar independents de l'independentisme o bé ens veiem forçades a prendre accions en línia amb l'autodeterminació de la nació, o bé ser condemnades a l'ostracisme, "passar fred". Ambdós camins legitimaven la lluita nacionalista com a única via d'acció per a l'acció de lis estudiants. Fins que no es supera aquesta situació és impossible plantejar cap mena de procés de construcció de força revolucionària.

Cal dir que aquesta situació no és fruit d'una conspiració maquiavèlica de la militància nacionalista, sinó l'expressió local i sectorial del context del Procés Independentista, determinat per la derrota històrica de les forces revolucionàries. És conseqüent, llavors, el fet de que la superació d'aquesta situació va venir pel descrèdit del Procés i la via nacionalista a la revolució en el conjunt social català. La història va atrapar les aspiracions nacionalistes.

Les conseqüències de la separació de les forces militants i la seva direcció són diverses: les victòries i outputs positius de la lluita es repartien en impulsos parlamentaris i reformistes ben allunyats de la creació d'un poder propi de classe, mentre que les pèrdues, cops i repressió es socialitzaven entre les forces de base. La separació entre base i direcció inhabilita la creativitat destructiva que és base de tota política revolucionària. **Cal reparar aquesta escissió**, construir una estructura organitzativa que democratitzi l'estratègia i fomenti el poder de les forces de base, superant el secretisme, la conspiració i la maniobra per part de la direcció del moviment en el cicle anterior.

Aquestes lliçons també es sustenten pel que fa al cicle del 15-M. El balanç d'aquest cicle ens crida a mantenir la independència teòrica, estratègica i organitzativa de classe, superar l'autonomia per l'autonomia, i construir unes estructures i mecanismes de decisió i capacitat estratègica que ens permetin discernir el millor camí a seguir per a la nostra classe, protegint-nos de recuperacions ciutadanistes, doncs la deriva final de Sumar i Podemos certifiquen que la "màquina-de-guerra electoral" ha engolit tot el potencial radical-democràtic dels inicis del 15-M.

Per dotar d'aquestes formulacions de base real, i per aconseguir resoldre el problema del relleu d'experiència i informació en el curt cicle militant estudiantil, caldrà construir com a primer pas un mecanisme de generació de conclusions respecte l'activitat pròpia i de socialització del coneixement militant. La llavor d'aquest mecanisme ja existeix i està en les teves mans: és el Senda.

El segon punt de balanç consta de la necessitat per part de l'anarquisme de superar la fase de coordinadora i la mentalitat de l'autonomia per l'autonomia. Per

"l'autonomia per l'autonomia" ens referim a la consagració de la llibertat de cada assemblea, nucli o seu d'un moviment per decidir teoria, estratègia, discurs, posicionaments, etc. Això es presenta dins l'anarquisme ara mateix en la dispersió de les nostres assemblees, en la manca d'un projecte a nivell nacional, a Catalunya concretament en l'evolució de la Federació Anarquista de Catalunya... i a nivell general es manifesta en els debats actuals respecte la lluita de posicions i hegemonització de línies polítiques dins els moviments de base (l'exemple més concret sent a la lluita per l'habitatge).

L'autonomia per l'autonomia ha estat la forma relacional interorganitzativa més freqüent en les organitzacions anarquistes de les dues últimes dècades. Les organitzacions (no-sindicals) anarquistes han mantingut una certa concordança en les línies més generals, com ara l'anticolonialisme o l'ecologisme, però a l'hora de fer un posicionament concret o a enfrontar-se a una situació han manifestat una gran variació de discursos i anàlisis. Això ens ha dividit i ha limitat la nostra capacitat d'actuar i d'incidir en la realitat social. Quan ha existit una coordinadora, nominalment la FAC a Catalunya, l'autonomia per l'autonomia i la falta de cultura organitzativa han impedit la formació dels aparells que permetessin la creació d'una unitat teòrica i pràctica. Els col·lectius rebutgen format part de les coordinadores per por a perdre l'autonomia, hi ha gran disparitat de forces i camps d'actuació entre els integrants, debats fonamentalment trivials que tensen els grups...

Aquests efectes generen una organització de ser incapaç d'exercir el seu mandat: multiplicar les forces anarquistes que la formen, fer que el tot sigui més que la suma de les parts. No n'hi ha prou amb la voluntat de ser una organització

general: calen els mecanismes per unificar les posicions, per fer anàlisis adequats i per resoldre els conflictes. S'ha de poder parlar de delegació de poder, comissions d'organització i formació, òrgans de creació de teoria, estratègia i tàctica... sense acusar-nos de bolxevics-estalinistes. Cal entendre que els debats per si sols no serveixen per res, sinó que es debats per prendre la millor posició. Cal poder formular models organitzatius amb llocs de responsabilitat, mètodes de decisió i divisió de funcions que ens permetin superar l'autonomia per l'autonomia i el culte a la horitzontalitat, i més si pensem que aquestes formes ja han existit, han sigut eficaces i el despietat laboratori social de la història les ha convalidat com a útils i necessàries.

Amb aquest balanç com a arma cal començar un procés des d'on sorgeixi la forma organitzativa que resolgui aquestes contradiccions. La forma concreta en la que apareixerà aquesta organització ja es determinarà en la seva formació, però la base des d'on començarà a prendre forma ja existeix, doncs ja s'ha respost a aquests obstacles abans a la història: parlem de l'especificisme.

El tercer punt de balanç es resumeix en la necessitat pròpia de la FEL de ser un agent dins un moviment organitzat i unificat més gran, una encarnació del balanç històric i del cicle anterior que ha realitzat la nostra classe, és a dir, el que ens referim com a Esquema Especificista. Això es deu al fet de que la FEL ha sigut la única organització no-sindical amb abast a tota Espanya i sovint la única organització anarquista als llocs on apareixia. La FEL ha actuat com a organització específica anarquista i organització de masses a la vegada. Aquesta contradicció, i el fet de que no tenia els mitjans per teoritzar aquesta contradicció, l'ha ralentitzat. A més a més, la seva activitat

orgànica s'ha acabat materialitzant com "portar l'anarquisme a les universitats", línia que comparteix amb les Federacions Estudiantils Anarquistes prèvies a la seva fundació, en comptes de dirigir les forces anarquistes del moviment estudiantil cap als objectius més totals del moviment revolucionari. Així doncs, la FEL actua com una organització anarquista "més", si bé en molts llocs ha sigut "la" organització anarquista.

La FEL ha patit de partir des del sentit comú. Les anarquistes de la FEL s'organitzen perquè cal organitzar-se i la FEL és el seu millor mitjà per fer-ho en les seves circumstàncies. Però sense programa general, teoria consolidada, discurs construït... els esforços cauen en sac trencat. La FEL, com a mostra de l'aïllament en les universitats, s'ha sentit sola i fora de lloc en el moviment més general. La FEL, degut a que és

organització estudiantil, té un lloc concret dintre el moviment anarquista més general, lloc que no ha sabut ocupar degut a la manca d'organització anarquista que li permetés tenir aquest rerefons.

La FEL ha d'ocupar el lloc d'organització de tendència en l'esquema especificista, concretament de front/sectorial estudiantil, integrant-se i generant un moviment estudiantil de masses. Hem de trobar la fórmula per generar forces a les universitats i instituts i posar-les a la disposició del moviment més general, trencant l'aïllament d'aquestes. Cal superar el xantatge de la praxis i el fer per fer, vincular les activitats a un programa o campanya, donant-lis un sentit tàctic i estratègic, i saber respondre als atacs del capital i a les demandes de les estudiants treballadores.

Una part (però no el tot) d'aquesta conjunció del moviment estudiantil amb el moviment més general passa per la coordinació de l'acció estudiantil amb la lluita dels treballadors dels instituts i universitats. Més enllà de totes les lliçons i experiències des del Maig del 68 respecte a la relació estudiants-treballadors cal una coordinació des d'ambdues bandes d'aquesta divisió dins els llocs d'estudi. La realitat del moviment estudiantil sota la direcció nacionalista-socialdemòcrata hegemònica ha estat la separació total d'aquestes lluites, probablement per la pràcticament nul·la influència de l'Esquerra Independentista en els sindicats laborals. Als instituts el procés d'unió d'aquests sectors també passa per aconseguir elevar la vaga estudiantil a vaga real, és a dir, conquerir el reconeixement de les estudiants d'institut com a persones capaces de prendre decisions polítiques més enllà dels seus tutors.

El quart punt de balanç és la superació de l'etern recomençar que plaga l'anarquisme en general i el moviment estudiantil més concretament, i fer servir com a eina per solucionar aquest problema l'acumulació d'experiència i la creació teòrica. La FEL ha exercit un rol de formació de militants allà on ha existit, sent sovint la primera militància de molta gent. Emperò, el cicle estudiantil és curt si el comparem amb la militància revolucionària vital dels agents de la nostra classe, i això ha ocasionat una renovació de la militància constant que ens ha dificultat mantenir el projecte. L'emmarcament dins l'esquema especifista resoldria la fugacitat d'aquesta militància, així com mantenir l'experiència dintre les organitzacions anarquistes i començar a acumular-la en el si de cadascuna. Aquesta acumulació d'experiència i trencament de l'etern començar s'ha de fer solidificant l'experiència militant en la teoria

pròpia, adjuntant el balanç dels nostres temps en el gran conjunt del balanç de la nostra classe, afegint el nostre gra de sorra a la teoria revolucionària de la classe treballadora.

El cinquè punt de balanç és la necessitat de tenir espais propis com a base per desenvolupar la lluita i generar un centre de gravetat des d'on articular-se. L'experiència pròpia ha demostrat que, com a models de lluita, tant portar l'anarquisme a les universitats i fer seguidisme a les convocatòries socialdemòcrates de vaga no són via efectiva per generar poder revolucionari. Els espais propis, conquerits adequadament, són punts des d'on generar forces, combatre el reformisme i desplegar la línia pròpia. A més a més ens forcen a posicionar-nos davant les altres opcions polítiques i a esmolar els nostres anàlisis per estar segurs de ser l'alternativa de classe correcta davant altres discursos i balanços històrics inadequats o insuficients.

El sisè punt de balanç és la necessitat de superar el identitarisme anarquista per constituir-se segons la identitat subjacent pròpia de l'anarquisme: l'abolició de la societat de classes. En les últimes dècades de replegament l'anarquisme ha esdevingut una identitat pròpia i separada del gran esquema de la lluita de classes, fins i tot en les organitzacions anarquistes més veteranes. Una crítica a aquest identitarisme ha de superar la crítica al "vivencialisme" que s'ha anat manejant per l'anarquisme les últimes dècades. Aquesta crítica s'ha de realitzar sota la base de que no són les anarquistes qui fan les revolucions, sinó la classe treballadora, i que la revolució es fa amb una organització de la classe treballadora que aspiri a organitzar-ne la totalitat i a arribar a la totalitat de les lluites. Hem d'organitzar un procés revolucionari que aspiri en un futur a

abolir la diferència entre les ideologies revolucionàries per formular una estructura teòrica i combativa feta per la pròpia totalitat de classe: sota aquesta afirmació resta el fet revolucionari de la nostra proposta. Per anàlisi propi, la unió sota la diferència en el temps immediat és una estratègia habilitadora del reformisme, els programes estèrils i la rendició de la independència estratègica i organitzativa de classe.

Per combatre la influència dels discursos socialdemòcrates i nacionalistes, per dotar a la classe d'una força que no renunciï a la unitat entre mitjans i fins, per aconseguir l'anàlisi més eficaç de la nostra classe amb el motor del balanç històric de les generacions passades, i per regenerar un anarquisme que ha perdut les forces i la visió, hem de construir des d'avui aquest nou procés revolucionari. Per això superarem el dogmatisme, les acusacions sense base, i instaurarem el balanç històric de la nostra classe i els debats que s'han donat (siguin de la tendència que siguin). I, com a primer pas d'aquest mandat, construirem un discurs potent que ens permeti entrar a l'arena de la lluita de classes.

Necessitat d'un discurs potent, coherent, total, segur de si mateix, referencial i amb implementació.

Des de la FEL hem anat realitzant un seguit d'accions orgàniques internes que tenen com a objectiu crear una teoria potent, real i efectiva per analitzar les nostres accions passades i avançar cap a millors posicions revolucionàries. El motiu d'aquestes accions és el fet de que trobàvem el moviment anarquista mancat de teoria que pogués explicar la totalitat del sistema capitalista, a més a més de no estar

unificada, i que patia d'una certa incapacitat disfressada d'humilitat. Aquesta mancança no explica la derrota actual de l'anarquisme, evidentment, però trobem que solucionar-la és un fet indispensable per sortir de la derrota. No ens sembla polèmic dir això: fins a on sabem, altres organitzacions anarquistes ha trobat la mateixa mancança i està fent un procés similar.

Així doncs, i prenent aquest text de balanç com part de la culminació del procés, hem buscat crear una teoria base des d'on construir un discurs potent, coherent, total, segur de si mateix, referencial i amb implementació. Aquest procés no ha acabat, i busquem actualment la participació de la resta de les organitzacions afins per continuar construint aquesta teoria i transformar-la en discurs públic.

DIT AIXÒ, QUÈ BUSQUEM QUE SIGUI AQUEST DISCURS?

1

POTENT

Que sigui prou profund, seriós i incisiu com per estar a l'altura de la teoria política radical actual. Ha de contenir dins seu els debats teòrics de tot l'espectre revolucionari de l'últim segle, ha de fer afirmacions referenciades i constructives, i ha de tenir prou qualitat per superar la resta de discursos. Aquí parlem de fer servir paraules "complicades" com "subsumció real del treball" o "immanent" amb el coneixement de que es poden explicar i les pot entendre absolutament tota la població.

2

Que es referenciï a si mateix, no es contradigui i es vagi construint per reforçar els seus supòsits. Que extregui les conclusions del món real actual i no ens faci negar i entrebancar les lluites actuals per tenir raó.

COHERENT

3

TOTAL

Que pugui explicar la totalitat del sistema capitalista, doncs aquest és una totalitat i no una cosa aïllada que només ens afecta en allò laboral. Que no expliqui els segments de l'existència sota el capitalisme com fragments separats sinó com a parts d'un tot. Que pugui ser utilitzat per totes les lluites sota el capitalisme.

4

Que cregui que les seves afirmacions són realitat. Que estigui segur de les seves afirmacions fins que el propi anàlisi teòric actualitzi les afirmacions.

SEGUR DE SI MATEIX

5

REFERENCIAL

Que sigui una eina per les militants de totes les lluites. Que no es quedi en un "gueto" o en els nostres mitjans.

6

Que la classe combatent pugui assumir i transformar el discurs cap a posicions més avançades.

AMB IMPLEMENTACIÓ

En conclusió

Ha passat molt de temps des de que es va iniciar el procés de redacció dels Sendas. Des de l'estiu del 2022 s'ha aprofundit la derrota de la socialdemocràcia en el fangar de l'electoralisme, tant la impulsada pel Procés com pel 15-M. Els governs que la fan servir com a pota de suport han intensificat les seves polítiques anti-proletàries en tots els aspectes, mentre el discurs anti-okupació i anti-delinquència penetra totes les esferes de poder, exacerbant l'atac en les condicions de subsistència de la nostra classe. En l'esfera militant s'ha donat una certa ruptura, però encara s'ha de donar un salt qualitatiu endavant entre les pràctiques i discursos del cycle passat amb les que ens han d'impulsar davant l'actual situació. El balanç de l'activitat anterior i la crítica-autocrítica són els deures de la militància revolucionària, d'aquell que creu en el projecte que impulsa i el seu objectiu latent i invariant: l'abolició de la societat de classes. El balanç no és un objecte trivial, un exercici de memòria i pedantisme per situar-se al capdavant en una lluita d'egos. És el que permet que les forces invertides en un combat, les pèrdues, les baixes, l'esforç constant per el manteniment d'una organització... arribin a bon port, siguin funcionals i contribueixin al fil de combat teixit per la nostra classe en els seus segles d'existència.

És necessària la distinció que procura el concepte "cicle" en la periodització de la lluita de classes més recent. És necessari veure la diferència qualitativa que suposen i suposaran les lluites de la nostra classe una vegada enterrat el context del Procés d'Independència i el 15-M. Sense aquesta distinció s'actua en fals, sobre un

terreny inestable, amb una visió incorrecta de l'entorn que prefigura les formes de lluita. Qualsevol intent que, sovint sobre la disfressa del balanç històric i d'actuar sobre les maneres que "sabem" que "funcionen", vulgui reiniciar els processos ciutadanistes del cycle anterior per dotar-les d'un contingut d'esquerres o revolucionari, qualsevol intent que vulgui seguir els passos del cycle passat patirà una derrota estrepitosa, probablement fins i tot abans de començar a caminar. Els símptomes d'aquesta nova derrota seran l'ahistoricisme, la incapacitat de fer una crítica profunda i total a les pràctiques anteriors.

Aquesta és la crida que llancem a les militants d'arreu: el balanç de la pròpia experiència és la marca d'acreditació d'un moviment revolucionari. Cal desfer-se de la reverència al passat, cal analitzar les pràctiques passades per veure en quin rumb han dirigit les organitzacions, cal, en definitiva, superar el cycle passat. I d'aquest treball farem el salt del balanç de les experiències a la lluita de classes, i serem capaces d'afrontar els atacs del capital que coneixem ja en la nostra pell.

